

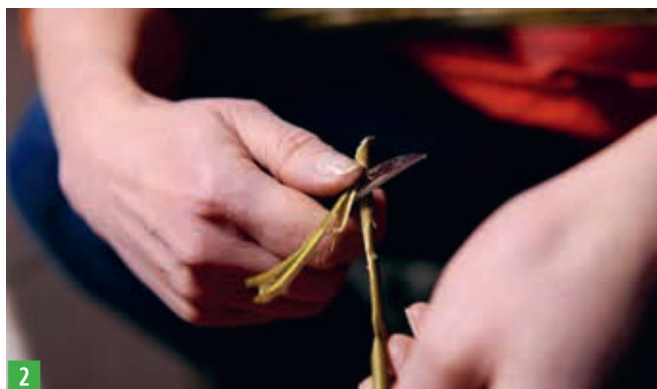
Pomlázka

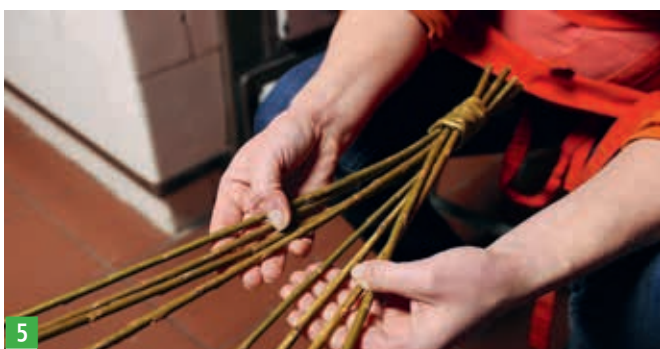
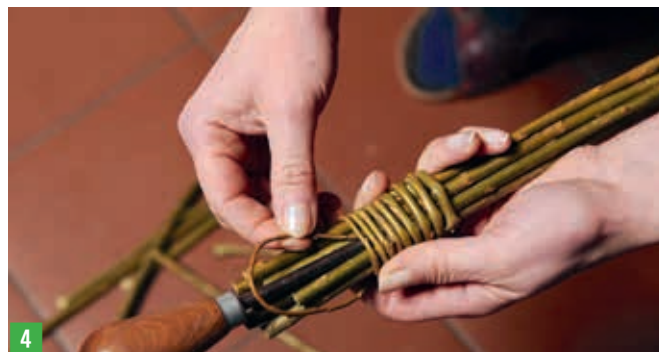

Pomlázka z pružných vrbových proutků je nejen zdrojem zábavy o Velikonočním pondělku, ale také starým symbolem jara a omlazení. Zkrátka, která se nedá vyšupat, ta do roka uschne, tak holky, bacha!

Budeme potřebovat osm dlouhých nerozvětvených vrbových prutů a ještě jeden slabší na omotání rukojeti. K tomu samozřejmě zahradnické nůžky nebo nůž, provázek a barevné stužky.

- 1 Proutky na pomlázku si srovnáme v dlani a zahradnickými nůžkami je zastříháme na stejnou délku.
- 2 Slabší proutek u paty seřízneme nožem.
- 3 Vložíme jej mezi pomlázkové pruty a svazek jím omotáme, abychom vytvořili rukojeť.
- 4 Konec prutu zatáhneme do rukojeti pomocí šídla.
- 5 Pro začátek práce je lepší si pruty rozevřít do vějíře a rozdělít na dvě čtveřice.
- 6 První prut zprava vedeme doprostřed levé čtveřice a vrátíme jej zpět na pravou stranu.

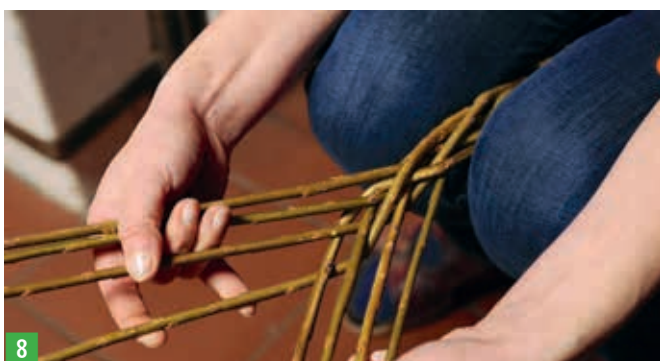
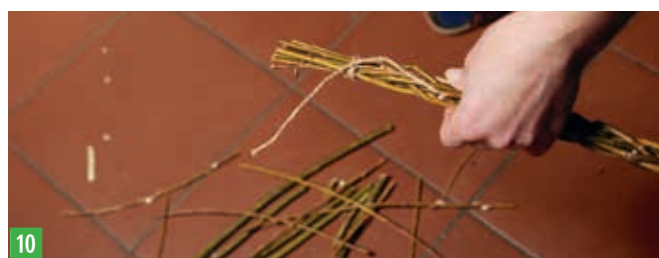
7 Pak vezmeme první proutek zleva, protáhneme uprostřed mezi pruty napravo a vrátíme zpátky doleva.

8 Pokračujeme stejným způsobem a pravidelně střídáme pravou a levou stranu.

9 Pruty nelámeme ani neohýbáme, aby nevznikla nehezká zalomení. Prostě je mezi sebou provlékáme.

10 Nahoře pomláčku svážeme pomocí provázku a přebytečné konce proutků zastříháme.

11 Nakonec ji ozdobíme barevnými stužkami.

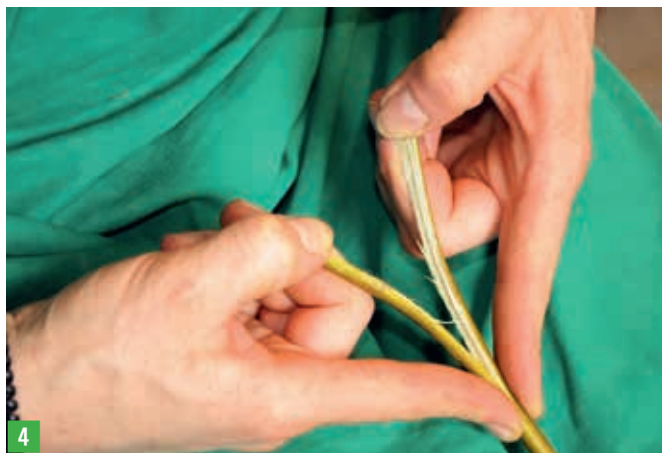
Zdobná pomlázka – řetízková, točená

Jedná se o méně běžný způsob pletení pomlázky, který se však mnohým jeví jako jednodušší, neboť ho lépe chápou. S pomocí dospělých jej zvládají i děti. Některé pomlázky lze plést z obou stran; v tomto případě doporučujeme plést od silnějšího konce. Na zhotovení této pomlázky je vždy potřeba jeden silnější středový prut a pak sudý počet (6, 8, 10 nebo 12) slabších proutků. Je třeba počítat s tím, že se po zapletení hodně zkrátí, a proto volíme co nejdelší pruty.

- 1 Vybereme si jeden silnější středový prut a k němu 8 slabších dlouhých proutků.
- 2 Slabší pruty rovnoměrně srovnáme kolem středového a přichytíme pomocným drátkem.
- 3 Dále si připravíme jeden půlený prut na **rukojeť**. Patu prutu nařízneme nožem.

4 Naříznutý prut si pevně chytíme mezi kolena, napnuté ukazováčky se opřou o prut z obou stran a palci prut rozvíráme a posouváme směrem ke špičce.

5 Silný konec prutu pomocí nože vyhoblujeme – ztenčíme a změkčíme. Prut si položíme na koleno chráněné kusem kůže a protáhneme několikrát pod ostřím nože.

6 Připravený půlený prut zachytíme silným koncem mezi 9 svázaných prutů a otočíme jím do protisměru směrem vzhůru.

7 Svazkem prutů zvolna otáčíme směrem od sebe a omotávaný prut utahujeme směrem k sobě.

8 Slabý konec omotku (půleného prutu) provlečeme alespoň jednou mezi pruty, utáhneme a ustříháme.

9 Nyní si rozdělíme 8 prutů na 2 poloviny a srovnáme je podle pořadí v rukou.

10 Vezmeme **horní prut z levé strany** a obtočíme jím kolem středového prutu, vrátíme dolů na stejnou stranu a pak vyhneme kolmo do strany.

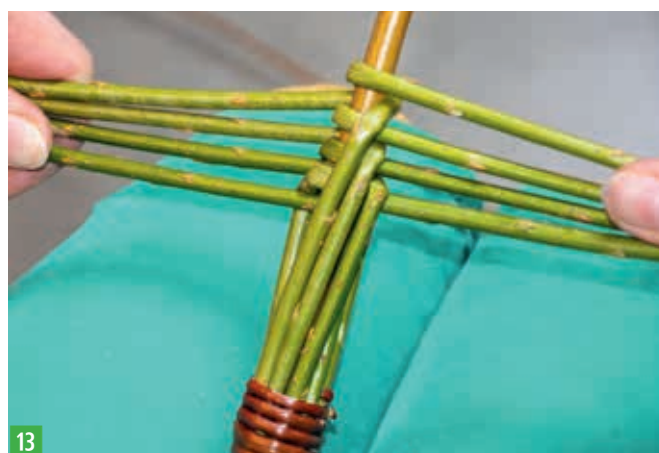

11 Poté vezmeme **spodní prut z pravé strany** (druhé) a obtočíme jím kolem středového prutu a složíme napravo shora a opět vyhneme kolmo do strany.

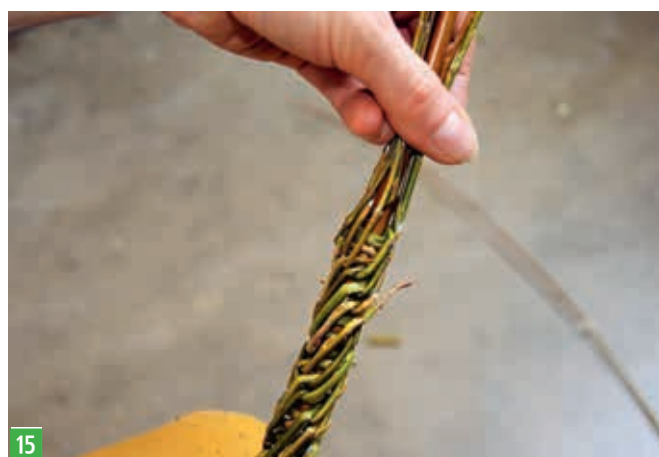
12 Stejným způsobem obtáčíme střídavě z levé a pravé strany.

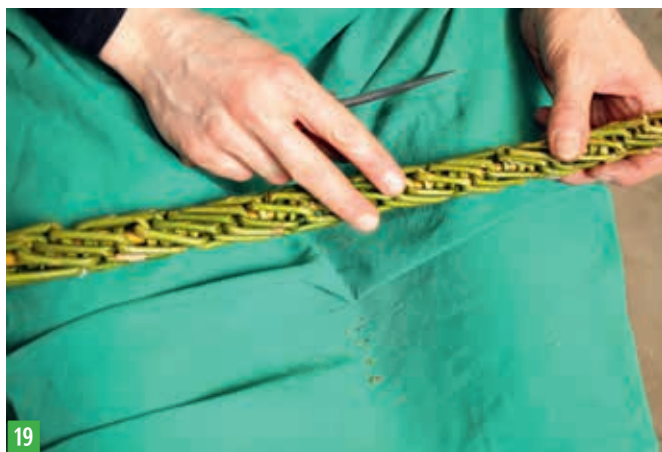
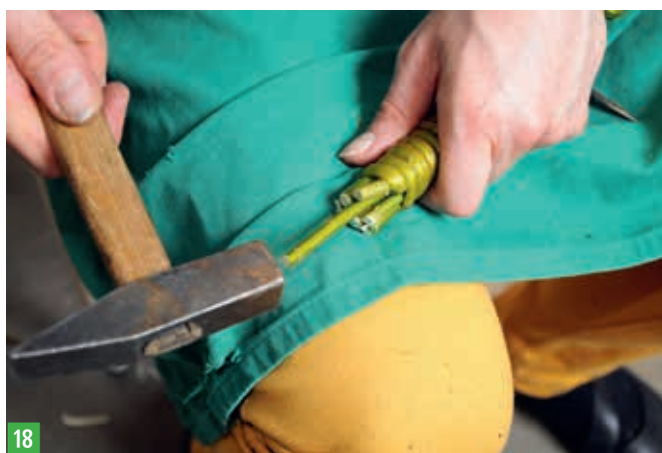
13 Když jsme každým prutem jednou obtočili kolem středu, získáme 8 kolmo uspořádaných prutů seřazených nad sebou.

14 Pokračujeme střídavě zleva a zprava až ke špičkám. Úhlednost udržujeme tahem kolmých prutů směrem od středového.

15 Když se blížíme ke konci špiček, ohneme je směrem nahoru.

16 Vezmeme nejdelší špičku a pevně ji obtočíme kolem ostatních.

17 Konec špičky provlečeme pomocí šídla pod otočkami a zatáhneme.

18 Spodní rukojeť můžeme zpevnit zatlučením šikmo zastříženého odstřížku pod omotáním.

19 A máme hotovo!

OPÁLKA

Opálka je označení jednoduchého rámového koše kruhového či oválného tvaru různých velikostí s vypouklým miskovitým dnem, který má mnohostranné využití v zemědělství či domácnosti. Výroba opálky vyžaduje předem přípravu kostry – obruče a žeber – a poté je vyplétána dobře ohebným materiálem. Tradičně se k výpletu používá plochý materiál, jako jsou loubky, popř. pedigová šéna, avšak může být zhotovena i z neloupaného vrbového proutí, které pak dodává koši pestré vybarvení. Některé opálky mohou mít také otvory na uchopení či poutka na zavěšení.

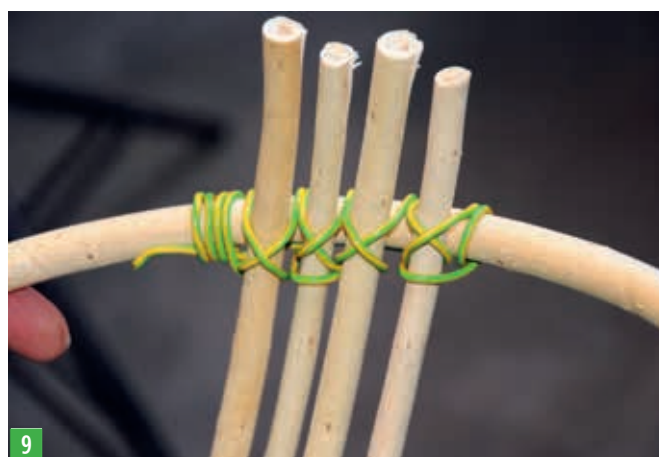
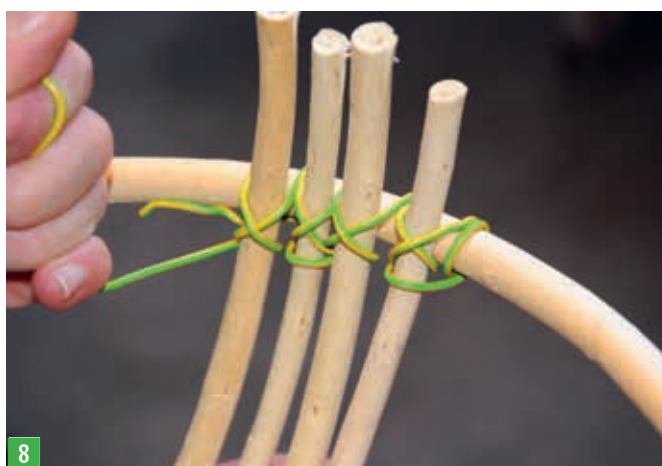
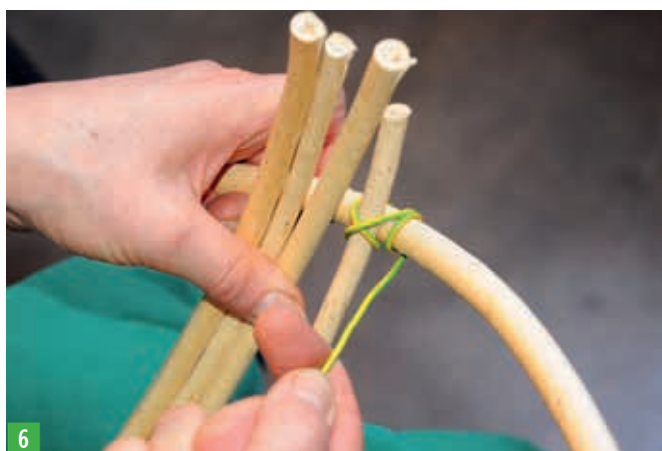

1 Obruče tvarujeme v kruhových nádobách. Loupané proutí je nutno předem namočit a poté stočit do kruhů v nádobách a nechat dobře proschnout, nejlépe na topení či slunci. Čerstvě sklizené neloupané proutí či lískové pruty je možné tvarovat v hrncích ihned, ale o to déle pak trvá proces vysychání. Na výrobu kostry je nutno zvolit dostatečně silné pruty (cca o průměru 8–15 mm) v závislosti na celkové velikosti výrobku.

2 Nejprve budeme potřebovat jednu silnější kruhovou obruč, kterou vytvoříme šikmým seříznutím obou konců v délce cca 8 cm a slepením např. tavnou pistolí. Ještě si připravíme 4 základní žebra, jejichž délka závisí na požadované hloubce koše. Prozatím je nastříháme cca o 10 cm delší a zakrátíme je až po dokončení výrobku.

3 Základní kruh změříme v obvodu a vyznačíme si tužkou 2 protilehlé body, tj. dva souměrné půlkruhy.

4 Na jedné z vyznačených stran obruče přichytíme pomocným drátkem 4 základní žebra a tím i nacvičíme budoucí ozdobný výplet proutí.

5 Pomocný drát (nejlépe potažený bužírkou) si přiložíme zesponu pod obruč a začneme s ním pracovat od pravého spodního rohu a připevňovat postupně žebra.

6 Na vnitřní straně obruče budou vznikat zdobné křížky.

7 Naproti tomu na vnější straně budou vznikat svislé zdvojené čárky, tady už je vidíme v provedení z proutí.

8 Na 1. a 3. žebro vytvoříme drátkem plátňovou vazbu.

9 Po přichycení 4 žeber konec drátku obtočíme několikrát kolem obruče, aby se nerozmotal. Celý postup křížkování najdete očíslovaný na samostatné fotografii v závěru návodu.

10 Nyní můžeme stejným způsobem připevnit žebra na protilehlé straně s použitím proutku. Začínáme špičkou.

11 Když nám proutek skončí, nastavíme patu patou prostým křížením na spodní (v tomto případě vnější) straně opálky a zatím ponecháme nezastřížené. Zapamatujte si pravidlo: Nikdy nenastavujeme na krajních žebrech, protože by se výplet mohl rozmotávat.

12 Postupujeme stále vazbou plátna s tím, že na okrajích se snažíme obtáčet dvakrát.

13 Po několika řadách výplet šídlem stlačíme.

14 Nyní nahradíme pomocný drát na opačné straně také proutkem a souměrně vypleteme, poté pokračujeme střídavě z obou stran.

15 Proutek končící špičkou nastavujeme opět špičkou zdvojením (tzv. tuplovaně).

16

17

18

19

20

21

16 Všechny konce necháváme prozatím trčet na spodní straně.

17 Asi po deseti řádcích výpletu se vytvoří po stranách jakési kapsy, které nám umožní přidat další žebra.

18 Z předem natvarovaných prutů vybereme další 4 žebra (někdy i více, v závislosti na velikosti a hloubce opálky), která tentokrát musí mít přesnou délku odpovídající tvaru koše.

19 U dobře vyměřených žeber konce šikmo seřízneme nožem.

20 Připravená žebra zasuneme co nehlouběji do kapes vedle stávajících osnov a obruče a přitom dáme pozor, abychom je manipulací nezlomili.

21 Následně opět použijeme dostatečně dlouhý (cca 1 m) pobužirkovaný drát, který nám pomůže pravidelně roztáhnout žebra od sebe. Přichytíme ho pevně k jedné straně obruče a provlékáme kolem žeber k druhé straně, kde jej opět pevně ukotvíme.

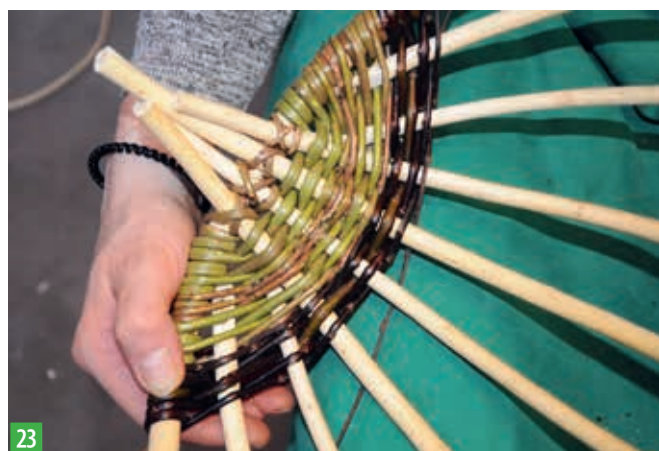
22 Nyní si zkontrolujeme tvar opálky – linie drátu krásně představuje její obrys – a případně jej upravíme jemným zatlačováním a vysouváním žeber.

23 Potom plynule pokračujeme ve výpletu, soustředíme se na barevné hrátky s proutky a po několika řadách nezapomeneme vyndat pomocný drát, aby nám nepřekážel.

24 Opět střídavě pleteme z obou stran a snažíme se, aby uprostřed vyšel stejnoměrně široký nevypletený prostor. Pokud vidíme, že tomu tak nebude, je třeba včas vyplest tzv. klín (náplet), který výplet vyrovná.

25 Opálku postupně vypleteme v celé ploše. Závěr pletení bývá zpomalený a velmi obtížný. Potřebný prostor pro proutky nám pomůže vytvořit duté šídlo.

26 Po vypletení otočíme opálku dnem vzhůru a ostrými nůžkami či nožem pečlivě začistíme nastavované proutky. Dáme si pozor, aby žádný proutek neproskočil na druhou stranu, ale vždy se opřel se o žebro.

27 Na závěr uřízneme pilkou přečnívající žebra, raději je však ponecháme o 5 mm delší, aby křížkový výplet nesklouzl.

